

Notitie
Kader Centrum voor Jeugd en Gezin Nijmegen

Gemeente Nijmegen, DIW
30-5-2008

Samenvatting

'Alle kinderen, ongeacht hun achtergrond, moeten kansen krijgen zich goed te ontwikkelen. We willen talenten tot bloei laten komen en we willen ouders/opvoeders in staat stellen hun kinderen goed op te voeden.' Dit is de ambitie van de gemeente en het Centrum voor Jeugd en Gezin levert daar een stevige bijdrage aan.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin bouwt voort op hetgeen we al neer hebben gezet en beoogt een aantal oplossingen te bieden voor zaken die er nu niet zijn. Ouders moeten op één plek in de wijk terecht kunnen voor opvoedvragen en opvoedhulp en ze moeten niet worden weggestuurd of doorverwezen. We gaan een laagdrempelig loket maken in de wijk of stadsdeel op een plek waar de ouders al komen, namelijk de open wijk school of een voorzieningenhart. Lichte opvoedvragen worden direct beantwoord. Opvoedingsondersteuning is beschikbaar, kan snel ingezet worden en is afgestemd op de vragen van de ouders. Voor zwaardere hulp kan men een afspraak maken aan het loket.

We willen dat instellingen beter onderling samenwerken en ook dat het Bureau Jeugdzorg aansluit. Doordat een aantal belangrijke instellingen samen op één plek in de wijk of stadsdeel werken, willen we kruisbestuiving, afstemming en vraaggericht werken bevorderen. Sterker nog, we willen ontschotten. De huidige hulpverlening werkt te veel langs elkaar heen. We gaan de coordinatie van zorg en doorzettingsmacht verbeteren. Er wordt gehandeld i.p.v. onnodig lang gepraat over een kind of gezin, doordat één partij verantwoordelijk wordt gemaakt voor het plan van aanpak voor het gezin. Multiprobleemgezinnen worden adequaat geholpen door afstemming van interventies op alle relevante leefgebieden. Een gezinscoach kan worden ingezet voor deze gezinnen.

De gemeente Nijmegen zet dit proces in met een groot aantal partners, want we moeten het met z'n allen doen om de gewenste samenwerking echt te kunnen bewerkstelligen. De gemeente voert de beleidsregie en stelt een projectleider aan. De GGD Nijmegen en de schoolbesturen pakken de uitvoeringsregie op.

We werken samen in een Stuurgroep waarin zitting hebben: Gemeente Nijmegen, GGD Nijmegen, Schoolbesturen primair-, voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs, NIM, Bureau Jeugdzorg, Kion, Tandem, MEE en Interlokaal.

Inleiding

In het Regeerakkoord neemt het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) een prominente plaats in. Minister Rouvoet heeft inmiddels zijn beleid uitgelijnd en weergegeven in 'Alle kansen voor alle kinderen'. In iedere gemeente moeten laagdrempelige en herkenbare eerstelijns Centra voor Jeugd en Gezin komen, gericht op álle (aanstaande) ouders en kinderen en met als uitgangspunt: *het kind en de ouder centraal*.

De Minister constateert de volgende problemen ter rechtvaardiging voor het oprichten van CJG's:

- risicogroepen worden onvoldoende vroegtijdig bereikt,
- er wordt onvoldoende drang en dwang toegepast,
- de toegang tot begeleiding en zorg is onvoldoende laagdrempelig, mede door de koppeling van vrijwillige en gedwongen hulpverlening,
- er wordt te weinig gebruik gemaakt van mogelijkheden van het gezin(snetwerk) bij hulpverlening,
- er bestaat onvoldoende casusregie, er is geen probleemeigenaar,
- de samenwerking is te vrijblijvend,
- het jeugdbeleid is te versnipperd, zowel in werkwijze, organisatie en financiering,
- activiteiten in de stad alsook in de wijken zijn onvoldoende op elkaar afgestemd.

Let wel, dit zijn landelijke conclusies. In Nijmegen tekenen we daarbij aan dat we o.a. via de Regiestructuur gemeente - onderwijs en samenwerkingsinitiatieven als 'Regie van de Zorg' onderling al goed samenwerken. We hebben al een stevige basisvoorziening staan op het gebied van preventief jeugdbeleid, bijvoorbeeld via de Zorgadviesteams (ZAT's). Daarnaast is er brede consensus over het gegeven dat we niet alleen vanuit problemen willen redeneren, maar dat mogelijkheden en kansen in de ontwikkeling van kinderen voorop staan.

Wij willen in Nijmegen de Wat-vraag en de Hoe-vraag zorgvuldig en in de juiste volgorde uitwerken en hierover zijn we in gesprek met de partners. Wij vinden dat de Wat-vraag centraal moet staan. De Hoe-vraag komt daarna aan de orde. We willen in eerste instantie de volgende vraag beantwoorden: wat is er nodig ofwel welke functies moeten in de stad aanwezig zijn in het belang van de ontwikkeling van het kind?

In deze notitie zet de gemeente Nijmegen het beleidskader uiteen waarbinnen we met de partners het concept CJG uitwerken. We stellen beleidsuitgangspunten op en geven een richting. Ook geven we inzicht in de middelen die bestemd zijn voor de totstandkoming van het CJG.

We werken samen in een Stuurgroep waarin zitting hebben: Gemeente Nijmegen, GGD Nijmegen, Schoolbesturen primair-, voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs, NIM, Bureau Jeugdzorg, Kion, Tandem, MEE en Interlokaal.

Visie van Nijmegen

Wat willen we?

Het CJG past prima in het kader voor het Nijmeegse preventief jeugdbeleid, namelijk het creëren van optimale ontwikkelingskansen gericht op maatschappelijke participatie en sociale integratie voor de Nijmeegse jeugd. Wij denken zelfs dat het CJG het overgrote deel van het preventief jeugdbeleid oppakt, bundelt en organiseert. Daarmee draagt het CJG bij aan een verdere stroomlijning van het Nijmeegse beleid op dit vlak.

We benadrukken dat er met het gros van de kinderen niets aan de hand is (85%). Deze kinderen moeten we niet 'onnodig lastig vallen' zodat ze zich kunnen ontwikkelen tot volwassen mensen en hun talenten kunnen ontplooien.

Wat willen met een Centrum voor Jeugd en Gezin? We willen:

- Een laagdrempelige en herkenbare voorziening, dichtbij ouders/opvoeders en jeugdigen, voor vragen over opvoeden en opgroeien, zowel digitaal als fysiek aan het loket.
- Dat alle kinderen in beeld zijn, omdat ze het consultatiebureau bezoeken of anderszins door samenwerking van instellingen.

- Een vertrekpunt voor het aanbod aan jeugdgezondheidszorg, opvoedingsondersteuning en lichte hulp en de directe inzet van interventies bij het optreden van risico's en problemen. Daar waar nodig gaan we er op af (outreaching werken).
- Het preventieve aanbod versterken, zodat minder beroep hoeft te worden gedaan op zwaardere, duurdere jeugdzorg.
- Informatie en advies en eventueel aanbod uit de verloskundige- en kraamzorg in het CJG organiseren. Deze functies zijn minimaal goed aangesloten op het CJG.
- Een coördinatiepunt voor de afstemming van inspanningen die vanuit het 'voorveld' van de zorg worden gedaan.
- Huisartsenpraktijken aansluiten op het CJG en/of zitting laten nemen in de netwerken rond het CJG.
- Doorverwijzing naar meer specialistische vormen van zorg, toegang tot de jeugdzorg en eerste lijnsvoorzieningen (indien daartoe aanleiding bestaat). Maximale wachttijden zijn vastgelegd in prestatieafspraken en kwaliteitscriteria.
- Versterking van de samenwerking en de coördinatie van zorg, een koppeling met de aanpak voor multiprobleemhuishoudens.
- Vanuit een functionele benadering (de vijf jeugdfuncties binnen de WMO) zetten we samenhangende arrangementen voor kinderen en gezinnen in. De vindplaatsen consultatiebureau, kindercentra, scholen en wijk(voorzieningen) vormen hiervoor de basisvoorzieningen. In *open wijk school*verband, worden deze basisvoorzieningen zoveel mogelijk geïntegreerd gehuisvest. Hierbij willen we het CJG aanhaken, daar waar dat mogelijk is. Daar waar geen open wijk scholen zijn, gaan we op zoek naar andere vormen van geïntegreerde vindplaatsen, zoals een Voorzieningshart. Minimumvereiste is de combinatie van consultatiebureau en onderwijs (factsheet ministerie J&G).

Wat doen we al? In 't kort:

In Nijmegen kunnen kinderen en ouders terecht bij consultatiebureaus en er is geïntegreerde jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar gerealiseerd.

In Nijmegen ligt een infrastructuur van signalering en verwijzing in de vorm van de ZAT-teams. Er zijn ZAT's voor 0 tot 4 jarigen via Kijk op Kleintjes, ZAT's 4-12 jarigen, ZAT's voortgezet onderwijs en er is een ZAT op het ROC Nijmegen. Hierin stemmen diverse professionals onderling af over hoe de hulpverlening aan een kind (en als dat nodig is aan het gezin) vorm te geven. De ZAT's worden verder doorontwikkeld.

Nijmegen kent een uitgebreid aantal projecten voor opvoedingsondersteuning en opvoedingsadvies, o.a. via de integrale aanpak 0-4 Kijk op Kleintjes, NIM of Home-Start. Daarnaast kent Nijmegen en aantal mentorprojecten, o.a. voor het voortgezet onderwijs en ROC Nijmegen.

In Nijmegen werken partners in onderwijs-, opvang- en zorgveld voor 0-12 jarigen samen in 'Regie van de Zorg'. Schoolbesturen werken samen met GGD, Kion en Tandem. Voor 12-23 jaar zijn er eveneens regelmatig overlegmomenten tussen onderwijs- en zorgpartners via het Samenwerkingsverband VO. Op het gebied van rebound- en zorglocaties werkt het voortgezet onderwijs samen met het ROC binnen FC Nijmegen.

Dus wat is nu nieuw als het Centrum voor Jeugd en Gezin is gerealiseerd?

Er is één loket dichtbij de burger in de wijk of stadsdeel waar men terecht kan voor opvoedvragen, opvoedingsondersteuning en hulp. Lichte opvoedvragen worden direct beantwoord en voor zwaardere hulp kan men een afspraak maken aan het loket, bijvoorbeeld met de NIM. Ouders weten waar ze aan toe zijn en worden niet meer van het kastje naar de muur gestuurd, omdat instellingen beter samenwerken en omdat er nog maar één loket is. Voorheen kon men naar verschillende plekken, waar men werd weggestuurd of doorverwezen als men op de verkeerde plek was. Dat is straks niet meer het geval. Professionals van de instellingen, ook het Bureau Jeugdzorg, werken samen vanuit één plek in de wijk om een goede oplossing voor de vraag van de ouder/opvoeder of kind te bieden. Dit vindt plaats op de geïntegreerde vindplaatsen, d.w.z. een open wijk school of een voorzieningshart.

Er is meer en beter aanbod aan opvoedingsondersteuning. Er wordt een aanbod gezocht dat past bij de vraag die wordt gesteld. Meerdere instellingen kunnen aanbod leveren. Voorheen werd vooral

vanuit het aanbod geredeneerd die de betreffende instelling (waar je als client aanklopte) te bieden had.

De coördinatie en doorzettingsmacht voor de hulp aan kinderen en gezinnen is goed georganiseerd. Het CJG biedt concrete oplossingen. Er wordt gehandeld i.p.v. onnodig lang gepraat over een kind of gezin, doordat één partij verantwoordelijk wordt gemaakt voor het plan van aanpak voor het gezin. Multiprobleemgezinnen worden adequaat geholpen door afstemming van interventies op alle relevante leefgebieden. Een gezinscoach kan worden ingezet voor deze gezinnen.

Voorbeelden van een vraag of probleem waarvoor je als ouder of professional terecht kunt bij het CJG:

Het 7-jarig jongetje Brian wordt aangemeld via de school. Hij is boos tegen andere kinderen wanneer zij niet doen wat hij zegt. Zijn moeder maakt zich ernstige zorgen. Hij is het kind van een Jamaicaanse vader en een Nederlandse moeder. De moeder is bang dat het gedrag van dit jongetje een gevolg is van zijn culturele achtergrond: macho en dreigend als het hem even niet zint. Uit het verhaal blijkt dat hij het heel goed doet op school. Hij doet zijn schoolwerk prima en toont veel inzicht; hij is duidelijk slim. Toch lijkt hij maar niet te begrijpen dat niemand je meer aardig vindt, wanneer je heel boos en agressief doet.

Moeder Sara van 22 jaar woont met haar twee kinderen in een éénkamerwoning op de vierde verdieping. Ze heeft het moeilijk. Haar zoontje is 3 jaar en de baby is 10 maanden. De baby eet goed, maar het zoontje eet slecht en maakt grote problemen als de moeder wil dat hij eet. Als ouder denk je in zo'n situatie al snel dat je het niet goed doet, en je verzint allerlei trucjes om je kind te laten eten. Je koopt dingen die het kind lekker zou kunnen vinden, je probeert met allerlei spelletjes om het eten naar binnen te krijgen, en nóg lukt het niet.

bron: Elsie Sloot, 2008

Inhoudelijke uitgangspunten van de Projectgroep CJG

De Projectgroep Centrum voor Jeugd en Gezin, waarin de gemeente, schoolbesturen en instellingen participeren (hierover later meer), heeft gezamenlijk de volgende inhoudelijke uitgangspunten geformuleerd voor de totstandkoming van het Centrum voor Jeugd en Gezin in Nijmegen:

1. Alle jeugdigen krijgen de kans veilig en gezond op te groeien en hun talenten te ontwikkelen. Alle ouders/opvoeders krijgen de kans hun kinderen veilig en gezond op te voeden.
2. Kinderen en gezinnen krijgen - vanuit de vijf jeugdfuncties binnen de WMO - samenhangende oplossingen aangeboden via ontwikkelarrangementen. Hierbij gebruiken we de vindplaatsen consultatiebureau, kindercentra, scholen en de wijk(voorzieningen).
3. De ontwikkeling van de jeugdige, van (-9 maanden) 0 tot 23 jaar, staat centraal. Professionals én ouders hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid.
4. Ouders/opvoeders en jeugdigen kunnen bij één loket in de wijk of stadsdeel terecht voor informatie en vragen, opvoedingsondersteuning en lichte hulp. Dit is de front office van het Centrum voor Jeugd en Gezin en is overzichtelijk en laagdrempelig.
5. Bezoekers van het loket krijgen meteen antwoord op hun vraag of er wordt een afspraak gemaakt. Ze worden alleen doorverwezen naar andere loketten indien absoluut noodzakelijk. In het geval van een verwijzing vindt een warme overdracht plaats.
6. Mensen krijgen zo min mogelijk vragen dubbel, er gaat geen informatie verloren, men wordt goed begrepen en geholpen en er zijn geen onacceptabele wachttijden.
7. Mensen van alle culturen en achtergronden kunnen bij het CJG terecht.
8. De zorgadviesteams zijn de multidisciplinaire teams van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Voor alle jeugdigen van 0 tot 23 jaar zijn doorgaande zorglijnen geregeld via de zorgadviesteams (ZAT's) voor 0 tot 4 jarigen, 4 tot 12 jarigen, in voortgezet onderwijs en op het ROC.
9. Onder het motto 'één gezin, één plan' kan elk gezin erop rekenen dat de coördinatie van zorg en de doorzettingsmacht goed georganiseerd is. Voor de complexe multiprobleemgezinnen leggen we een verband met de Aanpak Multiprobleemhuishoudens en het Veiligheidshuis.

10. We zorgen voor betere afspraken met de (geïndiceerde) jeugdzorg.

11. We gebruiken heldere en eenduidige definities die voor alle partners, ouders/opvoeders en jeugdigen duidelijk zijn.

12. We voeren een pilot uit in Hatert voor de Prachtwijk Hatert. Criteria voor de schaal en uitwerking worden vastgelegd in de pilot. We voeren daarnaast een tweede pilot uit in de Waalsprong. Einddoel is een dekkende structuur van Centra voor Jeugd en Gezin in Nijmegen in 2011.

Nadere uitwerking van de inhoudelijke uitgangspunten

Het Centrum voor Jeugd en Gezin in schema

In het Centrum voor Jeugd en Gezin wordt gewerkt met een *frontoffice*, een loket voor publiek (ouders/opvoeders en jongeren) en een *backoffice* waarin vooral afstemming, informatievoorziening, beheer en ondersteuning is geregeld.

Frontoffice:

Dit is het loket, de balie, daar waar de vragen van kinderen, jongeren en ouders ontvangen worden. Alle klantgerichte functies zijn in het loket gebundeld, dus niet de instellingen maar de functies. Geen klant mag hier zonder antwoord weggestuurd worden.

Volgens de beschrijving van de VNG, maart 2007, heeft de frontoffice één fysiek, telefonisch en elektronisch adres. Het heeft overal dezelfde naam. In elk frontoffice zijn dezelfde functies aanwezig, minimaal:

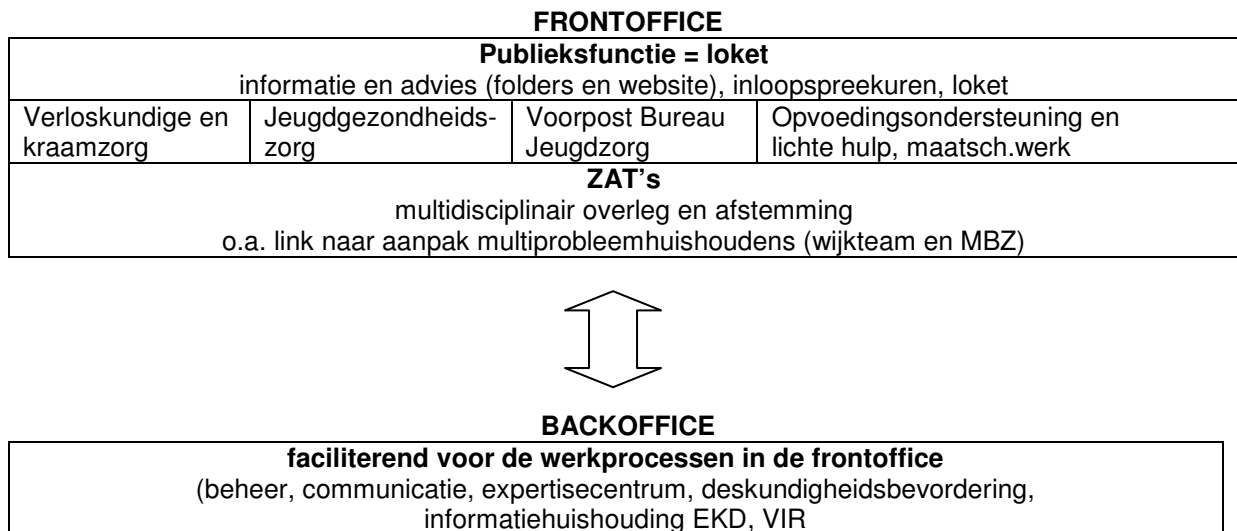
- informatie en advies, waaronder (pedagogisch) spreekuur, opvoedvoorlichting, informatie verzekerde zorg;
- vroegsignalering, screening, toeleiding en doorverwijzing;
- integrale indicatiestelling;
- licht ambulante hulp (inclusief opvoedondersteuning en lichte hulp aan kinderen), maatsch.werk;
- zorgcoördinatie en begeleiding;
- en liefst ook ondersteunende pre- en perinatale zorg, samenwerking met kraam- en verloskundigen.

Backoffice:

In de backoffice vindt de samenwerking en afstemming plaats, o.a. de afspraken over het omgaan met de verwijsindex en coördinatie van zorg, de afstemming van het aanbod, de samenwerking in de zorgstructuren e.d.

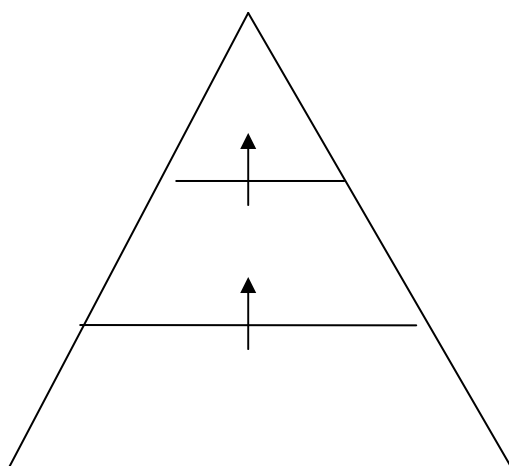
Volgens de VNG zijn in de backoffice ondergebracht al het lokaal gefinancierde aanbod aan interventies die op geleide of indicatie van de frontoffice beschikbaar zijn. Daarnaast kun je denken aan voorzieningen vanuit geïndiceerde zorg die voor een sluitende keten noodzakelijk zijn.

Schematisch:

Coördinatie van zorg - Opschaling

We gaan werken met een opschalingsmodel voor de coördinatie van zorg. Dit betekent dat via de frontoffice van het CJG de coördinatie van zorg in 'eenvoudige' gevallen duidelijk wordt belegd. De Verwijsindex Risicjongeren VIR speelt hierin een belangrijke voorwaardenscheppende rol. Wanneer signalen 'ingewikkelder' zijn c.q. er meerdere spelers bij betrokken zijn, kan het signaal in het ZAT besproken worden. We willen het ZAT een prominente plek geven, waarbij het ZAT het multidisciplinaire overleg van het CJG vormt. Er worden afspraken gemaakt over een gezamenlijke aanpak en casusregie / doorzettingsmacht. Daarbij is de zorgstructuur voorschools 0-4 jarigen goed aangesloten evenals de ZAT's voortgezet onderwijs en ROC in doorgaande zorglijnen. Voor zware multiprobleemgezinnen, dus signalen zijn 'complex' en er zijn vele spelers op meerdere leefgebieden bij betrokken, kan opgeschaald worden naar de Aanpak Multiprobleemhuishoudens. Deze aanpak werkt met het wijkteam en het Meldpunt Bijzondere Zorg. We zorgen ervoor dat het CJG is aangesloten op de Aanpak Multiprobleemhuishoudens. We willen gezinscoaches inzetten die direct inzetbaar zijn voor de zware problemen. Deze zijn doortastend en coördineren de hulp in het gezin.

Opschalingsmodel:

Aanpak multiprobleemhuishoudens (wijkteam, Meldpunt)
zware multiproblematiek in gezinnen op meerdere domeinen

ZAT's ↑
meervoudige problemen op met name domeinen school, zorg en veiligheid

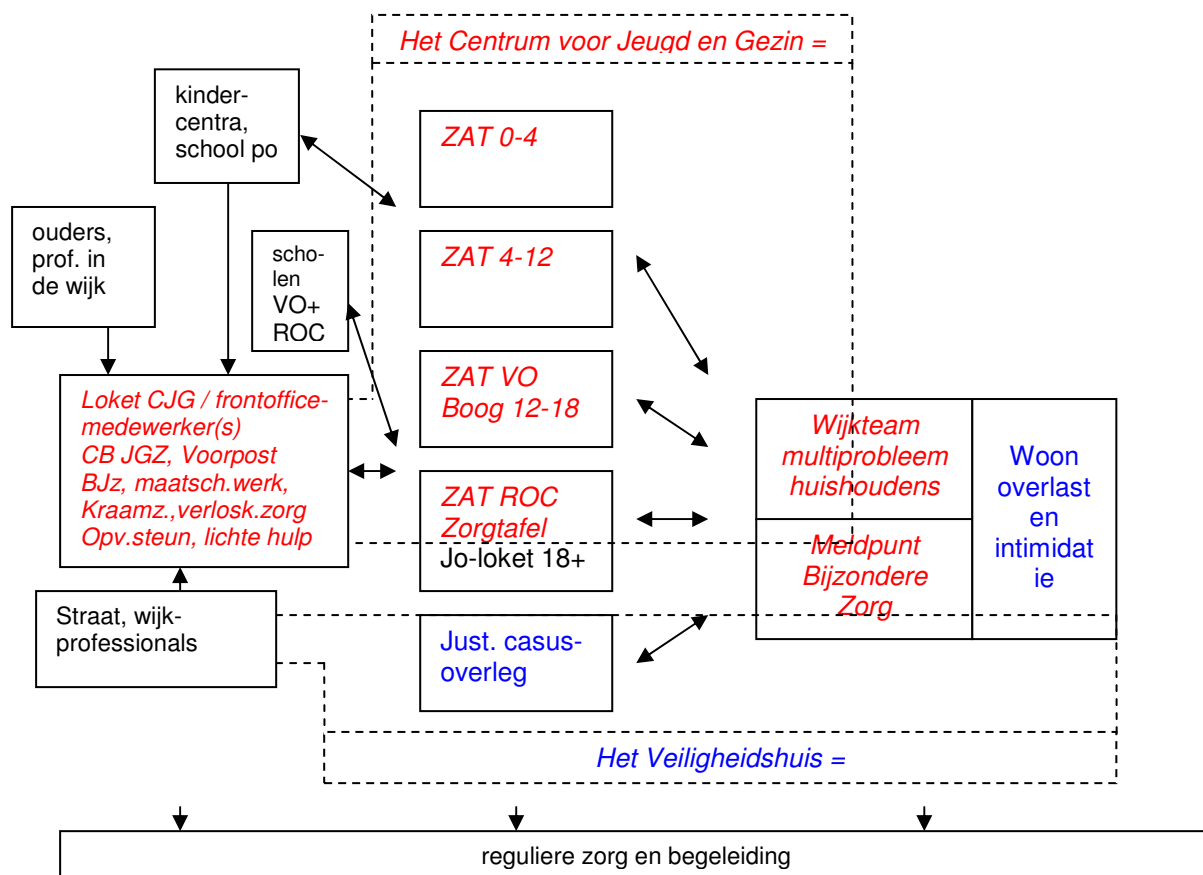
Front office / loket ↑
enkelvoudige of eenvoudige signalen op gebied van opvoeding, zorg

Organisatorisch

Einddoel: De gemeente ziet het CJG als een geïntegreerde organisatie. Er dient minimaal gestreefd te worden naar geïntegreerde werkprocessen. De grote instellingen op het vlak van jeugdgezondheidszorg, jeugdwelzijn, jeugdmaatschappelijk werk en jeugdzorg werken samen in het CJG. Eventueel kunnen andere organisaties zich erbij aansluiten. Ook is er een korte lijn naar het onderwijs en de wijk aan de ene kant en de tweede lijnszorg aan de andere kant.

Daarnaast dient binnen de stad sprake te zijn van een eenduidig model en herkenbaarheid van het CJG, waarbij aangetekend moet worden dat er per wijk / stadsdeel maatwerk kan zijn.

Uitwerking van de context van het CJG (a.h.v. model voor opschaling)

-> Model coördinatie van zorg / opschaling implementeren ->

	Voorveld / vindplaatsen en loket CJG ->	ZAT's en andere casuïstieknetwerken ->	wijkteam multiprobleemhuishoudens ->	Meldpunt Bijzondere Zorg MBZ
probleem	enkelvoudige, lichte problematiek, duidelijke inzet via directe lijnen	wat zwaardere c.q. multiproblematiek op domeinen school, zorg en straat (veiligheid)	zware multiproblematiek op domeinen zorg, straat en thuis.	zware multiproblematiek op domeinen zorg, straat en thuis, <u>daar waar geen wijkteams zijn</u>
doel, methode	directe hulp aan jeugdigen en gezinnen als dit duidelijk is	-multidisciplinaire casuïstiekbespreking gericht op kind (in gezinssysteem waar nodig)	multidisciplinaire casuïstiekbespreking gericht op gezin / huishouden	inzet groot zorgoverleg = casuïstiekbespreking
doel, aanbod	-opvoedondersteuning -info en advies -signalering en verwijzing -inzet zorg en hulp (als duidelijk is)	-inzet lichte zorg en toeleiding naar zware zorg (vooral via BJz) -inzet casemanagement (NIM) o.a. voor motiveren voor zorg en afstemming	inzet zoet, zuur en zorg in combinatie	-inzet gezinscoaches -inzet gerichte zorg en hulp
deelnemers	- de instellingen die in de wijk actief zijn, op straat en op locatie. - loket CJG is minimaal school, opvang, jeugdgezondheidszorg, jeugdzorg + koppeling kraamzorg, verlosk.zorg	GGD jeugdgezondheidszorg, Bureau Jeugdzorg, Marant, Kion + andere kc, NIM (school)maatschappelijk werk, leerplicht, tandem, politie en evt. andere partners	vertegenwoordiging zorgpartners (NIM), Woningbouwcorpo's, Werk en Inkomen, Schuldhulpverlening, MBZ	iedereen die nodig is, met name ivm toeleiding naar zorg
voorw	-inzet coördinatie van zorg en organiseren doorzettingsmacht			

Pilots: Hatert en Waalsprong

Eerste pilot in Hatert

Met ongeveer 9500 inwoners is Hatert de grootste woonwijk van Nijmegen. Hatert kent een grote verscheidenheid aan etnische groepen, 18% is niet-westers allochtoon tegen 12% voor Nijmegen als geheel. Van de jongeren heeft 30% allochtone 'roots'. Ruim de helft van de huishoudens in Hatert heeft een laag inkomen; velen hebben een uitkering en een lage opleiding.

De zorgcoördinator Kijk op Kleintjes stelt vast dat bij zeker 55% van de gezinnen in Hatert sprake is van problematiek: dit is heel gevarieerd. Bij ruim de helft van deze gezinnen is sprake van multi-problematiek (op een schaal van 10 gebieden is er zeker op 4 gebieden sprake van een probleem).

In het kader van de Prachtwijk Hatert (Vogelaar-traject) ligt er een kans om een pilot CJG in Hatert op te starten. Uitgangspunt is de samenwerking tussen jeugdgezondheidszorg, kindercentra, onderwijs en welzijnswerk in de openwijk scholen De Klumpert en De Vossenburcht. In deze combinatie is sprake van samenwerking tussen bovenstaande terreinen m.m.v. respectievelijk een OuderKindCentrum en een consultatiebureau. Ook koppeling met maatschappelijk werk en jeugdzorg zal gerealiseerd worden.

Vervolgpilot in de Waalsprong

Kenmerk van de Waalsprong is dat het geen aanpakwijk is. We willen een pilot in een aanpakwijk (Hatert) en een pilot in een niet-aanpakwijk (Waalsprong) uitvoeren. Hiermee geven we aan dat het CJG gericht moet zijn op alle burgers van Nijmegen. Toch kent de Waalsprong ook al vele gezinsproblemen, o.a. echtscheidingen. Het CJG is ook hier laagdrempelig op de geïntegreerde vindplaatsen georganiseerd. We gaan hiervoor in overleg met partners welke van de locaties, bijvoorbeeld een voorzieningshart, het meest geschikt is. We zullen hier met name ook aandacht besteden aan de aansluiting van huisartsen op het CJG.

Einddoel

Nijmegen wil een dekkende structuur van CJG's in de stad, maar we realiseren ons dat we met het verstevigen van de 5 gemeentelijke jeugdfuncties uit de WMO al een heel eind zijn. Op basis van de twee pilots bepalen we de verdere implementatie en gaan we stap voor stap uitbreiden.

Middelen

De brede doeluitkering

De totale brede doeluitkering BDU CJG voor Nijmegen in 2008 bedraagt € 1.991.520,-. Onderdelen zijn de rsu jeugdgezondheidszorg, extra middelen voor het realiseren van de CJG's, de voortzetting van de Impulsregel tijdelijke stimulering opvoedondersteuning (G50) en de voortzetting van de Motie Verhagen voor preventief jeugd beleid (oorspr. € 50 per pasgeboren kind).

Hoe gaan we deze middelen verdelen?

	2008	2009	2010	2011
a. Rsu jeugdgezondheidszorg	1.494.145	1.798.863	1.798.863	1.798.863
b. Extra middelen CJG	125.734	531.876	806.920	1.120.482
c. Impulsregel opv.ond.st.	312.580	312.580	312.580	312.580
d. Motie Verhagen	59.061	59.061	59.061	59.061
Totaal	1.991.520	2.702.380	2.977.424	3.290.986

Conclusie: voor een groot deel bestaat de BDU uit bestaand geld. De factor nieuw geld is vrij klein in het begin, maar wordt groter. In de begroting 2008 is rekening gehouden met voortzetting van de middelen onder a, c en d, dus alleen b is nieuw. Voor de middelen onder b kunnen we de zaken die nodig zijn voor het opzetten en beheren van het CJG bekostigen.

Wat doen we voor deze middelen?

	inhoud	prg.
a. Rsu jeugdgezondheidszorg	de bestaande integrale jeugdgezondheidszorg 0-4 jarigen, v.a. 2009 aangevuld met een deel voor prenatale zorg	Z&W
b. Extra middelen CJG	opzetten van het CJG, eerst in Hatert en Waalsprong, daarna stadsbreed	Jeugd
c. Impulsregel opv.ond.st.	voortzetten van bestaand beleid: Kijk op Kleintjes, lichte hulpverlening NIM	Jeugd
d. Motie Verhagen	voortzetten van bestaande financiering (JONG IN, Kijk op Kleintjes) + enige ruimte voor nieuwe initiatieven op het gebied van preventief jeugd beleid 0-12 jarigen	Jeugd

Perspectiefnota

Het minister voor J&G heeft via het Bestuursakkoord extra middelen ter beschikking gesteld aan de gemeenten voor de realisering van CJG's. Via de Perspectiefnota 2009 is het volgende voorgesteld:

	2009	2010	2011	2012
perspectiefnota CJG	€ 100.000	€ 200.000	€ 300.000	€ 400.000

Daarnaast wordt via het Acress van het gemeentefonds een aparte geldstroom voorgesteld voor het Elektronisch Kinddossier (EKD). Informatie volgt.

Middelen Regiocontract Provincie, onderdeel Jeugd:

	2008	2009	2010	2011
middelen Regiocontract	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000

Hiervoor gaan we doen:

- regionaal projectleider/-ondersteuner, alleen voor de regionale processen;
- regionale implementatie Verwijsindex risicojongeren VIR.

Deze post is onder voorbehoud van vaststelling door de Raad.

Middelen uit de WMO, relevant voor het CJG:

	2008	2009	2010	2011
uitbreiding lichte hulp	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
integratie netwerken, versterking	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000

van de ZAT's (is reeds besproken met Regie vd Zorg en ADN)				
Verwijsindex risicojongeren, incl. projectleiding implementatie lokale traject	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Gezinscoaches	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
Sociale steunprojecten jeugd (voortzetting flexibel budget)	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Sociale steunprojecten jeugd (uitbreiding flexibel budget)	€ 19.000	€ 19.000	€ 19.000	€ 19.000

Voorstel voor financiering met middelen uit de BDU en de Perspectiefnota

1. Voorzieningen

- inrichten en beheer van frontoffices (loketten), d.w.z. investeringen en exploitatie in de gebouwelijke sfeer voor de realisering van één loket, waarschijnlijk per stadsdeel (bij de open wijk school of een voorzieningenhart);
- inrichten van de aanpak 'één gezin, één plan': inrichten van een systeem van coordinatie van zorg o.a. via de verwijsindex risicojongeren (extra kosten) en het inrichten van doorzettingmacht (o.a. opschalingsmodel) en casusregie, (o.a. via casemanagement, gezinscoaches);
- activiteiten en hulp (o.a. uitbreiding van opvoedondersteuning, realisering verplichte opvoedondersteuning, lichte hulp, etc.);
- een versterking van de bestaande zorgstructuren (alle ZAT's 0-23) en investeren in de doorlopende zorglijnen;
- technische infrastructuur (website opvoeden, algemene website, beheer, foldermateriaal, etc);
- evt. gemeentelijke kosten voor de koppeling naar de voorpost van het Bureau Jeugdzorg.

2. Implementatie van het traject

- aanstellen van een gemeentelijk projectleider;
- financieel ondersteunen van onze mede-regisseurs: onderwijsbesturen en GGD Nijmegen;
- evt. bevorderen / aanjagen van de samenwerking tussen minimaal jeugdgezondheidszorg, jeugdwelzijn, jeugdzorg en onderwijs m.b.t. de zorg voor kinderen en gezinnen;

Planning

2008	2009	2010	2011
- projectleider (na de zomer), - ondersteunen van onze mede-regisseurs (werkgroepen) - traject implementatie Verwijsindex, - traject implementatie doorz.macht en casusregie,	- projectleider, - ondersteunen van onze mede-regisseurs, - frontoffices (loketten) in Hatert (Zuid) en/of Waalsprong, - traject implementatie Verwijsindex, - traject implementatie doorz.macht en casusregie,	- projectleider, - ondersteunen van onze mede-regisseurs, - frontoffices (loketten) in Waalsprong (indien niet in '09) en 1 a 2 andere stadsdelen, - implementatie en beheer Verwijsindex, - uitvoering casusregie, - uitbreiding act en hulp, - technische infrastructuur,	- projectleider, - ondersteunen van onze mede-regisseurs - frontoffices (loketten) in 1 a 2 andere stadsdelen, - beheer Verwijsindex, - uitvoering casusregie, - uitbreiding act en hulp, - beheer technische infrastructuur,

Een nadere uitwerking hiervan volgt.

Kengetallen voor het CJG

We realiseren ons dat hieraan kengetallen gekoppeld dienen te worden, d.w.z. een goede nulmeting doen. We willen immers na de pilot hard kunnen maken wat er verbeterd is.

Het gaat om de volgende vragen?

- Welke vragen hebben ouders (en jeugdigen) als het gaat om opvoeden en opgroeien?
- Wat is het bereik van ouders en jeugdigen op het vlak van opvoedadvies en jeugdinfo en advies?
- Wat is het bereik van ouders en jeugdigen van de opvoedingsondersteuning en lichte hulp?
- Wat is het bereik van de ZAT's en andere netwerken?

Add.:

- Wat is de doorlooptijd van deze trajecten naar hulpverlening en hoeveel procent van de trajecten is succesvol (hulp gerealiseerd)?

Dit gaan we binnen het project uitgebreid uitwerken. Verdere informatie volgt.

Eerste blik op het bereik

In Nijmegen zijn grofweg ... jeugdigen in de leeftijd 0-23 jaar.

In Nijmegen zijn grofweg 30.000 ouders met kinderen in de leeftijd 0-23 jaar. Deze wonen in grofweg 19.000 gezinnen of in andere samenlevingsverbanden (waaronder ook alleenstaanden met kinderen).

- het gemeentelijke domein:

De integrale jeugdgezondheidszorg bereikt 98% van de kinderen / en (één van) hun ouders. Dit bestaat uit standaardcontacten met als functie: informatie en advies, vroegsignalering, screening.

Het totale aanbod aan lichte hulp en opvoedingsondersteuning bereikt 8% van de gezinnen/samenlevingsverbanden met kinderen. Het gaat hier om meerdere contacten met als doel hulp te verlenen volgens een (vooraf opgesteld) plan. De functie is: hulpverlening, opvoedsteun verlenen, interveniëren. Wie doen dit? De 'belangrijkste' zijn GGD, NIM, Tandem, GGz, MEE.

In de ZAT's 0-4 wordt 6% van de kinderen besproken (let wel: niet alle kinderen gaan naar de peuterspeelzaal). In de ZAT's 4-12 wordt 2% van de kinderen besproken. In de ZAT's voortgezet onderwijs 12-18 wordt 7% van de kinderen besproken.

- het provinciale domein:

De jeugdzorg bereikt 1% van de gezinnen/samenlevingsverbanden met kinderen. De functie is: intensieve hulpverlening.

Onderzoek

Wat betreft de eerste vraag hebben we een onderzoek uitgezet naar de relatie tussen competentiegevoelens, opvoedingsvragen en de aanwezigheid van sociale steun in de eigen omgeving van ouders in stadsdeel Zuid te Nijmegen.

Het doel van het onderzoek is meer inzicht te krijgen in de opvoedingsproblemen die ouders tegenwoordig ervaren, hun gevoelens van competentie en het inschakelen en ontvangen van sociale en/of professionele steun in de eigen omgeving. Het onderzoek richt zich op ouders met kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar in een viertal wijken van Nijmegen, te weten Hatert, Haterse Hei, Grootstal en Brakkenstein. Met de gegevens wil de gemeente betere afstemming realiseren tussen vraag en aanbod op het gebied van opvoedingsondersteuning in het toekomstige Centrum voor Jeugd en Gezin. De behoefte aan ondersteuning is de laatste jaren bij veel ouders toegenomen, getuige onderzoeken in andere Provincies en gemeenten. Opvoeding is heden ten dage geen eenvoudige opdracht. Naast de druk vanuit de samenleving en de politiek om problemen toe te schrijven aan het onvermogen van ouders, zijn sociaal-economische- en gezinsomstandigheden als ook etniciteit van invloed op de mate van (opvoedings)stress en tevredenheid die ouders bij de opvoeding ervaren. Kind-, ouder-, gezins- en omgevingsfactoren beïnvloeden elkaar wederzijds. Risicofactoren op de diverse niveaus worden gecompenseerd door beschermende factoren. Een van de beschermende factoren is het hebben van sociale steun, dwz. het krijgen van hulp of steun van belangrijke personen in de eigen omgeving. Sociale steun levert een significante bijdrage in het voorkomen van stress, maar ook in het 'bufferen' van stressvolle gebeurtenissen. Daarnaast kan door informatie en advies de

perceptie ten aanzien van een gebeurtenis of het probleem veranderen. Tevens zorgt emotionele steun dwz. ondersteunende woorden en daden voor het beter kunnen omgaan met de problemen. Ook kan sociale steun ervoor zorgen dat professionele hulp tijdig ingeschakeld wordt.

De ouders zijn willekeurig geselecteerd door de afdeling Onderzoek en Statistiek van de gemeente Nijmegen en hebben begin april een vragenlijst ontvangen. Er zijn in totaal 595 ouders aangeschreven. Er is gekozen voor een stadsdeel met verschillende wijken, opdat de gegevens algemenere interpretaties toe laten en ook verschillen per wijk bekeken kunnen worden. Na de zomer van 2008 zal het onderzoek afgerond zijn.

Separaat document volgt.

Nijmeegse situatie: wat is er al?

Wat doen we al op de 5 gemeentelijke functies?

<i>Functie</i>	<i>Doelstelling preventief jeugdbeleid</i>	<i>Wat doen we al in Nijmegen op het gebied van preventief jeugdbeleid</i>	<i>Het preventief jeugdbeleid is maar een onderdeel van het gehele brede jeugdbeleid. Dit omvat daarnaast:</i>
1 Info en advies	Zoveel mogelijk jeugdigen en ouders/opvoeders worden bereikt met informatievoorziening	Reguliere info-voorziening van GGD jgz (o.a. Paraplu), NIM amw, Tandem, MEE, GGz, Iriszorg, enz. Bureau HALT biedt voorlichting aan op scholen. Het welzijnswerk biedt info in Boogsteunpunten. We gaan jeugd- en opvoedinformatie aanbieden via een jongerensite op het internet (JONG-IN) en een website voor ouders. De site voor jongeren is operationeel sinds eind 2007.	Jeugdparticipatie (gekoppeld aan jongerensite)
2 Signalering + 3 Toeleiding	Zo min mogelijk jeugdigen hebben zware psychosociale problematiek. Als ze dit wel hebben worden ze snel en efficiënt toegeleid naar de juiste hulp of begeleiding.	GGD Jeugdgezondheidszorg, consultatiebureaus. Signalering op kindercentra via professionals ondersteund door zorgcoördinatoren. Signalering op scholen via professionals o.a. schoolmaatschappelijk werk. Signalering en toeleiding via zorgteams op peuterspeelzalen en kinderdagverblijven en scholen voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs en mbo. We realiseren een dekkende zorgstructuur voor 0-23 jaar. Het aantal zorgadviesteams (ZAT's) voorschools (Kijk op Kleintjes) bedraagt 6, in het primair onderwijs 5 en het voortgezet onderwijs 25 met vaste deelname van jeugdgezondheidszorg, schoolmaatschappelijk werk, Bureau Jeugd zorg, onderwijsbegeleiding en leerplicht. Op het mbo is per september 06 gestart met een zorgteam. Uitvoeringsregie door schoolbesturen o.a. via Regie van de Zorg	<i>Jeugd:</i> Vrijwillig jeugdwerk (bijv. scouting), JOP's, groepsgericht, accommodatiegericht en ambulante jongerenwerk, peuterspeelzaalwerk en kinderopvang. <i>Onderwijs:</i> Open wijk scholen, huiskamers (nsa), opvang en reboundvoorziening 'FC Nijmegen' (VO + MBO), Jongerenloket en voortijdig schoolverlatersbeleid (RMC). <i>Veiligheid:</i> BOOG-netwerken, FOCUS-projecten, bestrijden en voorkomen van overlast en crimineel gedrag. <i>Maatsch. opvang:</i> Iriszorg, Zorgtafel en project zwerfjongeren. <i>Sport:</i> BOS-projecten, arrangementen sport en de open wijk scholen
4 Lichte hulp en opvoedondersteuning	Zoveel mogelijk ouders/opvoeders worden bereikt met opvoedondersteuning en vormen van lichte hulp.	Binnen Kijk op Kleintjes financieren we lichte hulp trajecten jeugdgezondheidszorg en maatschappelijk werk. We bieden licht ambulante hulp aan via de het maatschappelijk werk (Impuls-regeling), opvoedondersteuning (bijv. Home Start), sociale steun-projecten, Ouder Kind Centra en het welzijnswerk. We bieden hulp en begeleiding aan	<i>Jeugd:</i> regulier aanbod Tandem <i>Zorg:</i> GGD collectieve preventie jgz, jeugd-GGz, NIM amw, MEE, ZZG <i>Maatsch. opvang:</i> Iriszorg

		risicjongeren bij 'R75'.	
5 Coördinatie van zorg	Samenwerking en afstemming van betrokken instellingen rond gezin verbetert. Hulpverleners, begeleiders en andere betrokkenen bij jeugdigen worden zo goed mogelijk in staat gesteld om zorg of hulp af te stemmen.	Dit loopt via een aantal trajecten: een vorm van coördinatie verloopt via de integratie van de netwerken 4-12 jarigen in ZAT's, er is een verregaande vorm van coördinatie en afstemming binnen Kijk op Kleintjes.	Project afstemming van zorg in de Kolping-wijk, de pilot Oud-West en Hatert Thuis.

Bestuurlijk:

We hebben met de provincie Gelderland een convenant afgesloten over de aansluiting van het preventief jeugdbeleid op de provinciale jeugdzorg. Hierin komt onder andere aan de orde welke bijdrage de provinciale jeugdzorg levert in aansluiting op de 5 functies en wat wij doen om toeleiding naar jeugdzorg te regelen.

Afstemming tussen jeugdbeleid en jeugdzorg vindt plaats in het Regioplatform Jeugd. Hierin zitten gemeenten, provincie, Bureau Jeugdzorg, aanbieders van jeugdzorg en gemeentelijke zorg- en welzijnsinstellingen. Afstemming met het onderwijs is van belang.

Afstemming met het Onderwijs vindt plaats in de bestuurlijk overleggen en de Regiegroep onderwijs en jeugdbeleid, waarin gemeenten en schoolbesturen frequent overleggen. In de Regiegroep is een regiestructuur afgesproken. Dit wil zeggen dat gemeente beleidsregie voert over gezamenlijke thema's en dat de schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor de uitvoeringsregie. Gemeente en schoolbesturen hebben hun eerste aanzet gegeven voor een lokale educatieve agenda waarin gezamenlijke thema's zijn opgenomen. Een belangrijk thema voor dit plan is 'Zorgbeleid en onderwijsopvang'. Dit gaat onder andere over de ZAT's.

In het veld:

Schoolbesturen primair onderwijs hebben hun uitvoeringsregie vormgegeven via 'Regie van de Zorg' en voor schoolbesturen voortgezet onderwijs is het Samenwerkingsverband VO hierin de spil. Dit zijn belangrijke partners van de gemeente binnen de regiestructuur i.k.v. uitvoeringsregie.

'Regie van de Zorg' zorgt op uitvoeringsregie-niveau voor een aansluiting van de voorschoolse periode, zorg in school, zorg rondom school (schoolnabij) en het speciaal onderwijs. Voor het VO heeft het Samenwerkingsverband een soortgelijke rol.